

บทคัดย่อ การศึกษานี้เป็นแบบภาคตัดขวางเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพเชิงรุกในผู้เดินทางกลับจากไปประกอบพิธีฮัจย์ ปี พ.ศ. 2556 ประกอบด้วยขั้นตอนคือ (1) ชี้แจงแนวทางการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพ (2) ติดตามผู้เดินทางกลับจากการไปประกอบพิธีฮัจย์ทั่วประเทศ และ (3) รวบรวม วิเคราะห์และรายงานข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกสัปดาห์ นาน 1 เดือน โดยมีนิยามผู้ป่วย หมายถึง บุคคลที่เดินทางกลับจากการประกอบพิธีฮัจย์ ระหว่างวันที่ 21 ตุลาคม-17 พฤศจิกายน 2556 ที่มีอาการและอาการแสดงอย่างน้อย 1 อาการ ได้แก่ ไข้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ มีเสมหะ ปวดกล้ามเนื้อ หายใจลำบาก หอบเหนื่อย ถ่ายเหลว อาเจียน ระยะเวลา 1 เดือนหลังกลับถึงประเทศไทย ผลการศึกษา พบผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ทั้งหมด 10,400 คน จาก 49 จังหวัด อัตราส่วน เพศชายต่อหญิง เท่ากับ 1:1.2 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในภาคใต้ (ร้อยละ 86.3) โดยเดินทางด้วยสายการบิน Emirates Airline การบินไทย และ Egypt Air คิดเป็นร้อยละ 29.1, 22.1 และ 17.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เดินทางกลับในช่วงสัปดาห์ที่ 1 และ 2 (ร้อยละ 44.1 และ 47.1) ระยะเวลาเฉลี่ย เท่ากับ 43.6 ± 10.5 วัน ผู้เดินทางที่ได้รับรายงานทั้งหมด 9,023 คน (ร้อยละ 86.8) มีอาการป่วย 216 ราย (ร้อยละ 2.4) และไม่พบรายงานผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ระบบเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพนี้สามารถค้นหาและตรวจจับโรคได้รวดเร็วในช่วง 2 สัปดาห์แรกหลังผู้เดินทางกลับถึงประเทศไทยและการมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนทำให้ความครอบคลุมสูง ทันเวลา ดังนั้น จึงควรบูรณาการระบบเฝ้าระวังนี้กับระบบเฝ้าระวังปกติเพื่อเสริมสร้างระบบเฝ้าระวังโรคของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: เฝ้าระวังเชิงรุก, พิธีฮัจย์, โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง